

Remissyttrande

Datum 2023-04-25

Diarienummer RS 2023-01191

Ert diarienummer LI2023/01786

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap (Ds 2023:3)

Västra Götalandsregionen (VGR) anser att utredningen överlag innehåller bra förslag. VGR instämmer i utredningens förslag att staten bör ta ett större ansvar för flygplatssystemet för att säkerställa viktig infrastruktur och samhällsnyttig verksamhet i landet.

VGR ser positivt på förslaget att Trollhättan-Vänersborgs flygplats föreslås som permanent beredskapsflygplats. Trollhättans-Vänersborgs flygplats är viktig ur ett arbetsmarknadsperspektiv och för tillgängligheten i regionen.

VGR anser utifrån dels egna verksamhetsbehov, dels utifrån andra relevanta aktörers behov, att Säve flygplats ska vara beredskapsflygplats. VGR anser att det är av särskild betydelse att Säve flygplats ingår som beredskapsflygplats. Där finns en basering, förutom av VGRs egna helikopterverksamhet, även andra aktörers samhällsviktiga flygverksamhet (Sjöfartsverket, Polisen). Tillgängliga alternativa flygplatser förutom Landvetter är av särskild betydelse för samhällsviktig flygverksamhet.

Övergripande synpunkter

VGR anser att det är bra med föreslagen utökning av antal beredskapsflygplatser.

- Staten behöver ökad rådighet över beredskapsflygplatserna och över alla flygplatser vid höjd beredskap.
- Bra och nödvändigt förslag om nationell utbyggnad av PinS (*Point in Space*, GPS-inflygningsruter vid dåligt väder) med tillhörande tankningsmöjligheter. Föreslagna antalet PinS behöver utökas efterhand.
- Full statlig kostnadstäckning för investeringar, drift och underhåll kopplat till flygplatsernas beredskapsuppdrag
- En utpekad myndighet bör ges det samlade ansvar för inriktning, stöd och samordning av flygplatsernas beredskapsuppdrag beträffande:
 - finansiering
 - drift och underhåll
 - kravställning av de förmågor och funktioner som skall finnas
 - beredskapsförberedelser i fred och krig

Specifikt för helikopterverksamheter

Utredningen behöver kompletteras med konkreta förslag för att tillmötesgå samhällsviktiga helikopterverksamheter specifika behov:

- Möjlighet att landa på stängd flygplats dygnet runt
- Egen tillgång till bränsleanläggning dygnet runt (utan inkallning av flygplatspersonal)
- Tillgång till väderobservationer dygnet runt (METAR)
- Tillgång till stängd flygplats dygnet runt för ambulanssjukvården, för att möta ambulanshelikopter (möjlighet att själv öppna grind)
- Samtliga sjukhus i Sverige bör ha en helikopterplatta
- En nationell plan och finansiering bör tillskapas för ett stort antal PinS-landningsplatser med egen tankningsmöjlighet utanför beredskapsflygplatserna

Totalförvarsaspekter

I utredningen betonas genomgående att totalförvarsperspektiv behöver beaktas. Förslag och målsättningar för totalförsvaret behöver förtydligas. Krigsplacering av personalen och en handlingsplan är inte det samma som en förberedd krigsorganisation. Beredskapsförberedelser innebär bland annat:

- krigsorganisation (uppgifter, personal och materiel)
- förrådsställd förstärknings-, drift- och reparationsmateriel
- utbildad, övad och krigsplacerad personal inkl. förstärkningspersonal
- robusta lokaler och uthållig drift över tid
- säkerhetsskydd
- skydd och bevakning
- räddnings- och röjningsförmåga
- underhålls- och reparationsförmåga
- lednings- och lydnadsförhållanden vid höjd beredskap och krig
- krigsplanläggning och samordning med Försvarmakten, MSB, länsstyrelser (civilområden) och sjukvårdshuvudmän gällande totalförvarsuppgifter och beredduppgifter vid höjd beredskap och krig
- förstöring och utrymning av flygplats

Synpunkter på förslag till de icke statliga flygplatserna

- VGR ser positivt på förslaget att det stödet till de icke statliga flygplatserna i princip bör fördubblas jämfört med idag
- Utredningen föreslår att dagens årliga bidrag till regionalt strategiska flygplatser via länsplan ersätts med ett årligt statligt stöd. VGR delar uppfattningen att staten istället bör ge ett årligt statligt stöd till verksamheten vid icke statliga flygplatser som har flyglinjer med allmän trafikplikt och till de flygplatser som ingår i ett statligt nät av beredskapsflygplatser
- Staten bör även fortsättningsvis möjliggöra för en statlig medfinansiering för investeringar vid icke statliga flygplatser

Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Helén Eliasson
Regionstyrelsens ordförande

Håkan Sandahl
Regiondirektör